

شماره ۳۶
۱۳۸۹/۵/۱

معرض کتابها
و آثار منتشره

آمار

معرض سمینارها
و کنفرانس‌ها

اخبار کوتاه

وضعیت بازار گندم

با وجود سومین سال پیاپی کاهش تولید گندم، انتظار می رود تولید این محصول در ۲۰۱۰ دوباره به بالای سطح میانگین رسیده و یک کاهش جزئی در رکورد به ثبت رسیده سال ۲۰۰۸ شکل گیرد. کاهش اندک تولید نیز بنا به انتظار از راه استفاده از ذخایر جبران خواهد شد. در نتیجه، تولید کل گندم در فصل جدید ۱۱ - ۲۰۱۰ میزان تقاضای حاضر را پاسخگو خواهد بود و ما یک کاهش اندک در ذخیره انتهایی تا پایان سال ۲۰۱۱ را هم شاهد خواهیم بود. در نقطه مقابل وجود رکود اقتصادی در بسیاری از کشورها، چشم انداز کلی و مطلوب تولید گندم به احتمال فراوان همچنان با کاهش قیمت های بین المللی همراه خواهد گشت.

میزان تجارت در سال ۲۰۱۱ اندکی رشد داشته که رقابت برای کسب سهم بیشتری از بازار را در میان صادر کنندگان اصلی به دنبال خواهد داشت و همگی این کشورها میزان بیشتری از تولید صادراتی را به نسبت سال ۱۰ - ۲۰۰۹ به خود اختصاص خواهند داد. بهبودی اخیر در وضعیت دلار موجب حمایت از صادر کنندگان اروپایی خواهد گردید. با این حال حجم مازاد وسیع در منطقه دریای سیاه هر گونه افزایش زیاد در صادرات از اتحایه اروپا را با دامپینگ مواجه خواهد کرد و در کل این مساله می تواند به کاهش قیمت های بین المللی بیانجامد. میزان تولید گندم در سال ۰۹ - ۲۰۰۸ برابر ۶۸۳ /۸ میلیون تن، در سال ۱۰ - ۲۰۰۹

برابر ۶۸۲/۴ میلیون تن و در سال ۱۱ - ۲۰۱۰ نیز برابر ۶۷۶/۵ میلیون تن برآورد شده است. میزان تجارت این محصول نیز برای سال های مذکور به ترتیب برابر ۱۳۹/۲، ۱۲۰/۵ و ۱۲۲ میلیون تن تخمین زده شده است. استفاده کل این محصول در این سال ها به ترتیب ۶۴۸/۶، ۶۶۲/۸ و ۶۷۵ میلیون تن محاسبه شده است.

بازار غلات

اولین گمانه زنی ها در خصوص بازار غلات در فصل ۱۱ - ۲۰۱۰ حاکی از یک رکورد در تولید، یک افزایش در تجارت جهانی و چشم انداز عرضه و تعادل در تقاضا می باشد. در طول نیمه دوم فصل ۱۰-۲۰۰۹، قیمت بین المللی غلات حرکت رو به پائین خود را آغاز کرد و در هفته های اخیر با توجه به تولید مناسب در بازار گرم این محصول و افزایش قوت دلار و کاهش قیمت نفت خام این قیمت کاهش بیشتری یافته است.

چشم انداز اولیه بازار غلات نشانگر یک اطمینان در وضعیت تولید گندم است چرا که کاشت این محصول به طور کامل صورت گرفته و زمان برداشت فرا رسیده است. برای برنج و غلات دانه سخت، مراحل کاشت هنوز به پایان نرسیده و در برخی مکان ها حتی آغاز نشده است. علاوه بر این ها عدم قطعیت هایی در خصوص تقاضا برای این محصول وجود دارد. یک احیای سریعتر در اقتصاد جهانی خبر از رشد بهتر و قویتر خوراک دام و تقاضا برای

مصرف صنعتی آن دارد و این چیزی است که قیمت های جهانی را با گذشت فصل مورد حمایت قرار خواهد داد.

بر اساس برآوردها میزان تولید غلات در طی سال ۰۹ - ۲۰۰۸ برابر ۲۲۸/۲ میلیون تن و در سال ۱۰ - ۲۰۰۹ برابر ۲۲۵۳/۱ و در سال ۱۱ - ۲۰۱۰ نیز برابر ۲۲۷۹/۵ میلیون تن خواهد بود.

همچنین میزان تجارت این محصول برای همین سال ها به ترتیب برابر ۲۱۸۷/۳ ، و ۲۲۲۳/۴ و ۲۲۶۸/۱ میلیون تن برآورد گردیده است. میزان کل استفاده از غلات نیز به ترتیب در طی همین سال ها ۲۱۸۷/۳ و ۲۲۲۳/۴ و ۲۲۶۸/۱ میلیون تن محاسبه شده است.

وضعیت بازار غلات دانه سخت

در کشورهای تولید کننده واقع در نیمکره شمالی کاشت غلات دانه سخت در سال ۲۰۱۰ هنوز کامل نشده است که این مساله حکایت از غیر قطعی بودن چشم انداز عرضه و تقاضا برای سال ۱۱-۲۰۱۰ دارد. علیرغم این ها بیشتر شاخص ها اشاره به رونق عرضه برای فصل جدید دارد آن هم در جایی که میزان تقاضا تحت شرایط دشوار اقتصاد جهانی بی ثبات خواهد بود و بسیاری از کشورها در رکود به سر می برند و تعداد اندکی حرکت هایی را در جهت بهبود و احیای وضعیت خویش خواهند داشت.

پیش بینی می شود تولید جهانی غلات دانه سخت تا حدود بیش از یک درصد افزایش یابد لیکن به احتمال فراوان در ایالات متحده که بزرگ ترین تولید کننده و صادر کننده ذرت است ما شاهد یک رکورد دیگر در تولید این محصول خواهیم بود. ذخایر انتهایی جهانی در فصل جدید اندک و زیر میزان سطوح حجیم اولیه آن قرار خواهند گرفت. میزان این ذخایر بستگی به بازده نهایی تولید و

تقاضای سال جاری دارد که البته هنوز اطمینانی از وضعیت آن ها حاصل نشده است.

قیمت های بین المللی در فصل ۱۱ - ۲۰۱۰ تضعیف شده اند و در جایی که خریدهای وسیع غیر منتظره ذرت از طرف کشور چین به بازگشت اندک قیمت ها در هفته های اخیر کمک نموده لیکن همچنان این قیمت ها تحت فشار کاهش هستند که علت آن تولید فراوان محصولات جایگزین نظیر گندم و کنجاله دانه های روغنی و غلات تقطیری است.

برآورد می گردد تولید جهانی غلات دانه سخت در طی سال ۰۹ - ۲۰۰۸ برابر ۱۱۴۰/۳ میلیون تن و در سال ۱۰ - ۲۰۰۹ برابر ۱۱۱۵/۲ و در سال ۱۱ - ۲۰۱۰ برابر ۱۱۳۰/۹ میلیون تن باشد و حجم تجارت این کالا در همین سال ها به ترتیب ۱۱۳/۴ ، ۱۱۰ و ۱۱۲ میلیون تن محاسبه گردیده و نیز میزان استفاده کل از این محصول در همین ترتیب زمانی برابر ۱۰۹۴/۱ و ۱۱۰۶/۷ و ۱۱۲۹/۷ میلیون تن تخمین زده شده است.

وضعیت بازار برنج

پس از یک وقفه جزیی در اواخر سال گذشته، قیمت های بین المللی برنج یک روند نزولی را در پنج ماه اول سال ۲۰۱۰ آغاز نمود که این مساله بازتاب تقاضای ضعیف برای واردات و عرضه وسیع در کشورهای صادر کننده بوده است. وضعیت قیمت ها با برآوردهای اخیر بعمل آمده از تولید جهانی این محصول در سال ۲۰۰۹ هماهنگی داشته که نشان می دهد تنها یک نزول سطحی در بازده استثنایی در سال ۲۰۰۸ وجود داشته است. علیرغم وجود برخی موانع و مشکلات که تخریب و کاهش تولید در برخی کشورهای نیمکره جنوبی که در آن جا زمان بیشتری از فصل جدید سپری شده است را به دنبال داشت، اولین پیش بینی از تولید در سال ۲۰۱۰

نشانگر یک رشد قوی است در عین حالی که قیمت ها نیز نسبتاً مطلوب باقی مانده و دولت ها به ارائه حمایت های خود از بخش ادامه می دهند.

از تجارت جهانی غلات انتظار می رود که در طی تقویم ۲۰۱۰ توسعه یابد و به واسطه تقاضاهای جدید برای واردات به پایداری برسد و قیمت ها نیز به واسطه فشرده تر شدن رقابت میان صادر کنندگان کمتر شود. همچنین مورد انتظار است تا مصرف جهانی برنج نیز به احتمال در ۲۰۱۰ بیشتر شده و میانگین سرانه مصرف غذایی این محصول اندکی افزایش یابد که این مساله به واسطه ترویج سیستم های ترجیحی توزیع دولت و یک کاهش مورد انتظار در قیمت های خرده فروشی تقویت گردد. با وجودیکه پیش بینی می شود ذخایر جهانی برنج در ۲۰۱۰ اندکی افزایش یابند، ذخایر کشور های عمده صادر کننده با تنزل روبرو خواهند بود.

تولید جهانی برنج در سال ۲۰۰۸ - ۲۰۰۹ برابر ۴۴۰/۲ میلیون تن و در سال ۲۰۰۹ - ۲۰۱۰ برابر ۴۵۸ و در سال ۲۰۱۰ - ۱۱ برابر ۴۵۵/۵ میلیون تن برآورد شده است و حجم تجارت این کالا در همین سال ها به ترتیب ۳۰/۱، ۲۹/۷ و ۳۱/۳ میلیون تن محاسبه گردیده و نیز میزان مصرف کل این محصول در همین ترتیب زمانی، برابر ۴۳۵/۷ و ۴۴۴/۵ و ۴۵۳/۹ میلیون تن تخمین زده شده است.

بازار دانه های روغنی

پیش بینی می شود میزان تولید دانه های روغنی در سال ۲۰۱۰ - ۱۱ دست نخورده باقی مانده یا فقط اندکی کاهش را نشان دهد. به هر حال علیرغم عدم وجود یک تولید مناسب در سال ۲۰۱۰ - ۱۱، میزان عرضه جهانی این محصول بیشتر خواهد شد که یک افزایش قابل ملاحظه پیش بینی شده هم در میزان ذخایر شکل خواهد گرفت. بازده تولید دانه های

روغنی به خصوص کنجاله ها می تواند از میزان تقاضا فراتر برود که این مهم به نوبه خود می تواند به بهبود وضعیت موجودی انبارها و نسبت ذخیره به مصرف کمک نموده و به کاهش بیشتر قیمت ها بیانجامد.

میزان تولید کل جهانی دانه های روغنی در سال ۲۰۰۸ - ۰۹ برابر ۴۰۳/۷ میلیون تن و در سال ۲۰۰۹ - ۱۰ برابر ۴۰۸/۷ و در ۲۰۱۰ - ۱۱ برابر ۴۴۸/۷ میلیون تن برآورد شده است.

وضعیت تولید شکر

انتظار می رود تولید جهانی شکر در ۲۰۰۹ - ۱۰ با افزایشی حدود ۳/۵ درصد به ۱۵۶/۳ میلیون تن برسد که حاصل بهبود شرایط و بازده بالای محصول است. با این حال بازده جهانی برای دومین سال متوالی همچنان زیر میزان مصرف است و میزان کمبود این محصول برابر ۶/۳ میلیون تن برآورد می گردد. در نتیجه، ذخایر جهانی به حدود ۵۴/۴ میلیون تن می رسد که ۹/۸ میلیون تن زیر میانگین ده ساله خواهد بود. تجارت جهانی نیز بنا به انتظار حدود ۱۲ درصد رشد خواهد داشت که به واسطه وجود تقاضا برای واردات در هندوستان به پایداری خواهد رسید و این در حالی است که میزان مصرف از میزان تولید به میزان ۷ میلیون تن بیشتر خواهد رفت. پیش بینی های اولیه برای سال ۲۰۱۰ - ۱۱ حاکی از مازاد اندک تولید دارد که این مهم از سال ۲۰۰۷ - ۰۸ به این سو برای اولین بار اتفاق افتاده است و این مساله به کاهش قیمت ها خواهد انجامید. در ماه مه ۲۰۱۰، میانگین قیمت ها ۱۵/۱۰ سنت آمریکا برای هر پوند بود که ۴۲/۹۳ درصد زیر ۲۶/۴۶ سنت برای هر پوند در ماه ژانویه قرار داشت. تولید جهانی شکر در سال ۲۰۰۸ - ۰۹ برابر ۱۶۷/۶ میلیون تن و در سال ۲۰۰۹ - ۱۰ برابر

تولید و بازار لبنیات

تولید اندک لبنیات در کشور های مهم صادر کننده در نقطه مقابل کاهش شدید تقاضا برای واردات این محصول ، قیمت های بین المللی آن را در ماه های اول سال ۲۰۱۰ تقویت می نماید. انتظار می رود قیمت های بین المللی لبنیات که در پایان سال ۲۰۰۹ به یک احیای مطلوب رسیده در اوایل سال ۲۰۱۰ نیز پایدار باقی بماند. بر اساس پیش بینی های فائو ، تولید جهانی لبنیات برابر ۷۱۲ میلیون تن خواهد بود که حدود ۲ درصد بیشتر از میزان سال ۲۰۰۹ می باشد و این مهم حاصل افزایش تولید در کشورهای در حال توسعه می باشد. در سال ۲۰۱۰ همچنین مصرف سرانه لبنیات افزایش پیدا خواهد کرد. در ماه های اول سال ۲۰۱۰، تجارت لبنیات قوی عمل کرده و یک توسعه پایدار در صادرات این محصول را از سوی زلاند نو و ایالات متحده شاهد خواهیم بود. در سوی واردات، افزایش تقاضا در جنوب شرق آسیا و کشورهای صادر کننده نفت شکل خواهد گرفت. یک عامل حیاتی و مهم در بازار لبنیات، ذخایر بالای محصولات لبنی در اتحادیه اروپا می باشد.

تولید جهانی شیر در سال ۲۰۰۸ برابر ۶۹۴/۳ میلیون تن و در سال ۲۰۰۹ برابر ۶۹۹/۵ و در ۲۰۱۰ برابر ۷۱۱/۹ میلیون تن برآورد شده است. میزان مصرف سرانه این محصول در سال ۲۰۱۰ برابر ۱۰۴/۳ کیلوگرم در سال خواهد بود.

تهیه کننده: احسان عباسلو

کمیته تخصصی ترجمه، مدیریت پردازش یافته های تحقیقاتی،
موسسه پژوهشهای برنامه ریزی، اقتصاد کشاورزی و توسعه
روستایی.

۱۵۱/۱ و در ۱۱ - ۲۰۱۰ برابر ۱۵۶/۳ میلیون تن برآورد شده است و حجم تجارت این کالا در همین سال ها به ترتیب ۴۷/۳، ۴۷/۵ و ۵۳/۳ میلیون تن محاسبه گردیده و نیز میزان مصرف کل این محصول در طی همین دوره های زمانی برابر ۱۵۸/۷ میلیون تن و ۱۶۰/۸ و ۱۶۲/۶ میلیون تن تخمین زده شده است.

بازار گوشت

در سال ۲۰۱۰ با افزایش چشمگیر در تولید گوشت طیور ما شاهد رشد کلی در تولید گوشت خواهیم بود. بازده خوب تولید گوشت گاو و گوسفندی به واسطه احیای مراتع اتفاق خواهد افتاد. تجارت جهانی گوشت هم در سال ۲۰۱۰ راکد خواهد گشت. عرضه های اندک موجب محدود شدن رشد تجارت گوشت گوسفند و گاو شده در حالی که شرایط برای تجارت محصولات طیور نیز مبهم می باشد که علت این امر فشرده تر شدن محدودیت های واردات است. بر اساس شاخص قیمت گوشت فائو، قیمت های جهانی گوشت به طور میانگین در سه ماهه اول سال ۲۰۱۰ چیزی حدود ۱۲ درصد بالاتر از دوره مشابه در سال ۲۰۰۹ بودند.

تولید جهانی گوشت در سال ۲۰۰۸ برابر ۲۷۹۲۹۰ هزار تن و در سال ۲۰۰۹ برابر ۲۸۱۴۸۲ و در ۲۰۱۰ برابر ۲۸۴۴۴۴ هزار تن برآورد شده است و حجم تجارت این کالا در همین سال ها به ترتیب ۲۵۹۳۶، ۲۵۲۶۸ و ۲۵۳۷۴ هزار تن محاسبه گردیده و نیز میزان مصرف سرانه کل این محصول برای استفاده غذایی در سال ۲۰۱۰ برابر ۴۱/۹ کیلوگرم در سال خواهد بود که در کشور های در حال توسعه این میزان برابر ۳۱/۶ کیلوگرم در سال می باشد.